

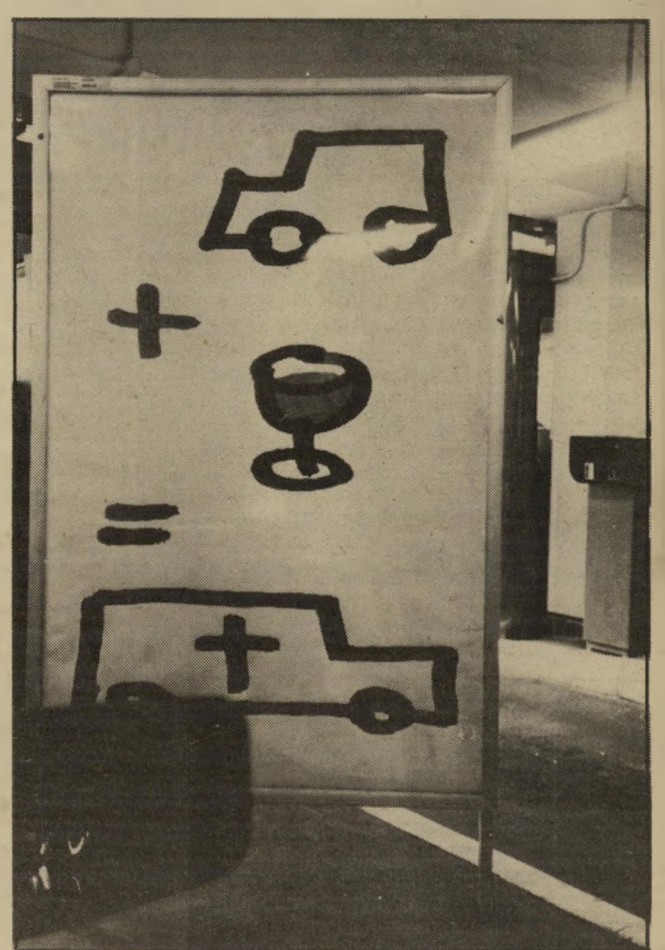
זהירות! נהגים שתויים!

בדרך כלל אין אדם חייב למסור למיטרה ראיות המפלילות או תו. אולם בעבירות של נהיגה בהשפעת אלכוהול או סמים יש יוצא מן הכלל. בתקנות העבודה שנכנסו לתוקפן ב־1982, נקבע כי כאשר יש לוטר חשד סביר שהאדם נוהג בהשפעת סמים או אלכוהול, הוא רשאי לדרוש מהנהג לעבור בדיקת נשיפה, ולתת דגימת רם או שתן. נהג המסרב לתת דגימת אלה צפוי לעונש תמורה, מאסר עד שנה, קנס עד 10 אלפים ש"ח ופסילת רישיון נהיגה למשך שנתיים. תקנות יוצאות דופן אלה הן תוצאה של ריבוי התאונות שנגרמו בשנים האחרונות בהשפעת אלכוהול או סמים. בעבר נהוג היה לאמר כי יהודים אינם שתוינים, ועל כן הבעייה של נהיגה בשיכרות אינה קיימת כמעט בישראל. אלא שהמינהגים השתנו. יהודים ששתו רק ארבע כוסיות בלילה הסדר, נהגים כיום ללגום בירה בפאבים או ויסקי במסיבות, ונכנסים אחריהם למכונית כדי להגיע הביתה בשלום.

בדרך בן־צבי עצר אותם שוטר, שראה כי המכונית נוסעת במהירות. הוא הריח מעט אלכוהול מפיו של חכים, שנהג ברכב. השוטר הזוהר את הנהג, והניח לו להמשיך בדרכו. אחרי כמה דקות התנגשה המכונית בעמודי תאורה, כל נוסעי המכונית נפצעו, כך לולו, חתן יוסי־ההולדת, נהרג בו במי קום.

בבדיקת־דם שנערכה לחכים בבית חולים אחרי התאונה, התברר כי בדמו נמצא אלכוהול בריכוז של 73 מ"ג אחוז (הכמות המותרת על פי החוק היא עד 50 מ"ג אחוז). בתחילה טען הנהג כי לא שתי כלל אלכוהול באותו הערב. בבית־המישפט הודה כי שתי ויסקי מהול בקוקטייל, שאינו נחשב, בעיניו, כמשקה אלכוהולי. הוא נאשם

בבדיקת־דם שנערכה לחכים בבית חולים אחרי התאונה, התברר כי בדמו נמצא אלכוהול בריכוז של 73 מ"ג אחוז (הכמות המותרת על פי החוק היא עד 50 מ"ג אחוז). בתחילה טען הנהג כי לא שתי כלל אלכוהול באותו הערב. בבית־המישפט הודה כי שתי ויסקי מהול בקוקטייל, שאינו נחשב, בעיניו, כמשקה אלכוהולי. הוא נאשם

כרזה בריטית נגד נהיגה בגילופין בקבוק יין לבן או שניס־שלושה בקבוקי בירה

בעבירות של גרימת־מוות ונהיגה רשלנית ברכב. למרות מצבו האישי הקשה — אשתו חולה מאוד — ועברו הנקי, וגם העובדה שהוא שירת בעבר במיטרה, נידון על־ידי שופט־התעבורה אפרים רורן לעונש החמור. בית־המשפט המחוזי, שאליו עירער הנאשם, אישר את העונש.

קשה מאוד לבדוק את הסטאי טיטיקה של תיקי־תעבורה הכרוכים בנהיגה בשיכרות. שופט־התעבורה אשר ארבל, שעניין זה הפך לשיגעון פרטי שלו, ניסה לעשות זאת.

הוא ביקש לפני שנה ממיטרת־התנועה לתת לו את מיספר התיקים שבהם נאשמו אנשים בעבירות של נהיגה בהשפעת אלכוהול או סמים. הוא קיבל רשימה של 20 תיקים. מאחר שהוא עצמו דן במהלך השנה בכ־70 תיקים כאלה, ניסה לכרר את סיבת אי־ההתאמה. הוא גילה שכאשר עבירת הנהיגה בהשפעת סם או אלכוהול נבלעת בעבירה המורה יותר, כמו הריגה, או תאונת־דרכים, כמו בתיק של חכים, נאשם הנהג, בדרך כלל, רק בעבירות החמורות יותר, ועל־כן לא מופיע תיקו בסטאטיסטיקה המישיטרית על שיכרות.

השופט ארבל הציע למיטרה להציג צוות מיומן בצמות הרחובות וירמיהו־הירקון בתל־אביב בערב־שבת, ולברוק את הנהגים העוברים שם. לזעמו, כמעט כל נהג שני ייצא בלתי־כשיר לנהיגה עקב שתייה מרובה מרי.

נשיפה ובדיקת שתן

בארצות שונות באירופה ובארצות־הברית, שם נגע הנהיגה בשיכרות הוא מכת־מרדנה, נהוג לערוך לפני תגים מיבצעים גדולים כדי להודיע את הציבור. ברדיו, בטלוויזיה וב־עיתונות מתרעים על תאונות העל־לוח להיגרים, ומביאים את המיטרים המפחידים של בני־אדם שיהרגו בת־אונות אלה, על פי התחזיות. את התקנות בדבר בדיקות נהגים לגילוי־אלכוהול בגופם ייבא ישראל מארצות מערב־אירופה, המנסות. שלוש הן הבדיקות האפשריות: בדיקת־נשיפה, בדיקת־דם ובדיקת־שתן.

בדיקת־נשיפה נעשית במכשיר מיוחד, דמוי־מכתנה. הוא בנוי כמפוח מזכוכית, שלתוכו נושף הנהג. בתוך המכתנה נמצא חומר כימי שצביעו ירוק.

כאשר מגיעה אליו כמות של אוויר המכיל מעט אלכוהול, ציבעו הופך לכתום. כאשר כמות האלכוהול גדולה, הצבע מתחלף לאדום. מונה מיוחד מצביע על ריכוז האלכוהול. כמות של יותר מ־240 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אחד של אוויר נשוף שווה ל־50 מיליגרם אלכוהול למאה מיליליטר של רם. זוהי הכמות המכסימלית המותרת על פי החוק. מעל כמות זו נחשב האדם כמי שנהג בעורו נתון בהשפעת אלכוהול.

מסלול גלי

בסקי־דין נקבע כי בקבוק יין לבן מסוג הוק שיש בו 50 גרם כהל, נתון ריכוז של 120 מיליגרם אחוז אלכוהול בדמו של גבר ממוצע. כמות זו היא יותר מכפולה מהכמות המכסימלית המותרת. שניים־שלושה בקבוקי־בירה גם הם מספקים כמות אלכוהול הגדולה מהמותר. בהרצאה שנתן שלמה אלמוג, די מומחה מהמכון לתרעולה בתל־השומר, הסביר כי האלכוהול נספג כבר בקיבה. בירה נספגת לאט יותר מיין. הספיגה המהירה ביותר היא ביינות, ואז הסיפיגה היא כ־20% לשעה. כשיש בקיבה מיון האלכוהול נספג יותר לאט. רוב האלכוהול מסולק בכבד, לחילוף חומרים. משם עובר האלכוהול לנוזלי הגוף, ודרך הדם למוח. בין שתיית אלכוהול ועד להגעתו למוח עוברת בין שעה לשעתיים, ואז מגיעה ההשפעה לשיאה. בדרך כלל נערכת בדיקת־הדם

העולם הזה ערך בשיתוף עם מיטרת מחוז ירושלים מיבצע לאיתור נהגים במצב של שיכרות

"לי זה לא יקררה!"

יום לפני עריכת המיבצע התקבלה שיחת־טלפון מחדר. נאמר שמפקד מחוז תל־אביב אינו מאשר שמיבצע כזה ייערך במחוז שלו. העולם הזה פנה לדוברת המחוז, דליה גילעד, וזו הסבירה שמחוז תל־אביב אינו נוהג לשתף עיתונאים במיבצע־המיטרה, וגם לא נהוג במחוז תל־אביב לערוך בדיקות־אלכוהול לנהגים. המיקרים היחידים שבהם נערכות בדיקות־אלכוהול הם מיקרים של תאונות־דרכים. משמחזית־תל־אביב לא נעתר לבקשה, נרתם למיבצע מחוזי־ירושלים. בתיאום עם ראש לישכת־התנועה בירושלים, רבי־פקד אפרים ארדיטי,

איך פועלת המיטרה לאיתור נהגים שיכורים?
העולם הזה פנה לפני חודש ל־מיטרה בהצעה לערוך במשותף מיבצע לאיתור נהגים, הנהגים במצב שיכרות. על פי החוק, נהיגה במצב שיכרות היא אחרי שתיית כמות העולה על שתי כוסיות־ויסקי או פחית־בירה אחת. שבוע אחרי שהוגשה הבקשה, התקבלה תשובה חיובית מפי ד"ר בריה־מיטרה. בתיאום עם ראש לישכת־התנועה במטה הארצי, סג"ן ניצב מנשה חדר, נקבע מועד לשבוע שאחריו.

כשירה: נועה חסון (25) היתה כשירה לנהיגה. בוחן־הרכב לסרי אומר שבכל שנות עבודתו נתקל רק במיקרה אחד של נהגת שתויה, שהיתה מעורבת בתאונה. נועה היתה היחידה שנהגה ברכב אחרי שיצאה מפאב. „אני שותה פעם בשבוע, בדרך כלל כוס של ג'ין עם מי־סוניק, או כוס יין או בירה. אני בכלל לא יודעת שקיים חוק כזה בארצות־הברית. מפתיע אותי שמותר לשתות רק כלי־כך מעט, ולדעתי יש להכפיל את הכמות המותרת. במצב הנוכחי אפשר לעצור אלפי אנשים. הכמות שאני שותה אינה משפיעה על הנהיגה שלי, וגם בדיקות אלכוהול לא ישפיעו על הרגלי־השתייה שלי. אני מודעת לכך ששתיית אלכוהול גורמת להאטה בתגובות. לכן, כשאני נוהגת, אני שותה פחות.”

מפרק את האלכוהול מהר יותר מזה של גבר. אולם כאשר אשה נמצאת במחזור חודשי, גופה מפרק את האלכוהול באיטיות גדולה יותר. לבני־אדם שונים יש סבילות שונה לאלכוהול. אנשים, המריכים לשתות, מתחשבים במיקצת והם סבילים יותר לאלכוהול. למרות שהחוק קובע את הכמות של 50 מיליגרם אחוז אלכוהול ברם ככמות מסוכנת לנהיגה, וכל מי שבגופו יותר מכמות זו נחשב בהשפעת אלכוהול, יודעים מיקרים של אנשים שנברקו ובגופם נמצאו כמויות העולות פי ארבע וחמש על הכמות הזו. אחת הסיבות שבחוק נקבעה כמות מכסימם היתה כדי לדרות טענה אפי־שרית כי הנאשם סביל יותר לאלכוהול

לנהג זמן־מה אחרי התאונה או המעצר, ואז נשאלת השאלה מה היתה כמות האלכוהול ברם בזמן המיקרה. נהוג לחשב זאת על־ידי הוספת 15 אחוזים לשעה מומן השתייה, שזוהו פחות או יותר קצב סילוק האלכוהול מתוך הדגוף. אמנם על פי זה ניתן כביכול ל־לכת אחורה עד שעת התאונה. במיקרה שהשתייה לא נעשית כ־מכה אחת, אלא בכמה וכמה פעמים באותו ערב, יהיו לאלכוהול כמה ש־אים, ועקומת־הדם תראה כמסלול גלי. השפעת האלכוהול על האדם תלויה במיסקל גופו של השותה, בכמות השומנים הנמצאים בקיבתו בזמן השתייה, ובמינו. שומנים מאטים את פירוק האלכוהול בגוף. גופה של אשה